

การดำเนินการทางวินัย
ตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย
พ.ศ. 2556

นายชยพล มาจำเนียร
นิติกรชำนาญการ
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดชัยนาท

ที่มาของการดำเนินการทางวินัย

- มูลกรณี
 1. ร้องเรียน / บัณฑิตสหเทห์
 2. ผู้บังคับบัญชาตรวจเห็นเอง
 3. สื่อมวลชน
 4. สตง.
 5. ป.ป.ช. / ป.ป.ท.

การดำเนินการเมื่อมีการกล่าวหา / สงสัยว่ามีการกระทำผิดวินัย

การกล่าวหา	กรณีเป็นที่สงสัย
<p>ข้อ 3 ต้องทำเป็นหนังสือ ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none">1. ชื่อและลายมือชื่อของผู้กล่าวหา2. ชื่อ+ตำแหน่ง+พฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหา3. ข้อเท็จจริง+พยานหลักฐานประกอบพิจารณา <p>* กรณีกล่าวหาด้วยวาจา ให้จัดทำเป็นหนังสือ + ลงลายมือชื่อ</p>	<p>ข้อ 4 เช่น</p> <ol style="list-style-type: none">1. กล่าวหาไม่ลงลายมือชื่อ เช่น บัตรสนเท่ห์2. ผบ. ตรวจพบ/เห็นเอง

มูลกรณีปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาชั้นต้น

เมื่อมีการร้องเรียนหรือพบว่ามี การกระทำ
ความผิดวินัยให้พบ.ชั้นต้น รายงานตามลำดับ
ชั้นจนถึง เลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรม

การรายงานประกอบด้วย

1. ชื่อผู้กล่าวหา
2. ชื่อและตำแหน่งผู้ถูกกล่าวหา
3. ข้อเท็จจริง/พฤติการณ์
4. พยานหลักฐานเบื้องต้น

การสืบสวนทางวินัย

หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน เพื่อจะทราบรายละเอียดของเรื่องใด ๆ เพื่อพิจารณาว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่า ผู้ใดกระทำผิดวินัยหรือไม่

วิธีการสืบสวน (ข้อ 5)

- ผู้มีอำนาจสืบสวนเอง
- ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา / เจ้าหน้าที่ของรัฐ* สืบสวน
- แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง

การสืบสวน / พิจารณาในเบื้องต้น

เมื่อเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้รับรายงานจากผู้บังคับบัญชาชั้นต้น

กรณีมีพยานหลักฐานเบื้องต้น เพียงพอแล้ว	กรณีพยานหลักฐานเบื้องต้น ยังไม่เพียงพอ
<ol style="list-style-type: none">1. เลขานุการ ฯ พิจารณาในเบื้องต้น2. กรณีไม่มีมูล ให้ยุติเรื่อง3. กรณีมีมูล<ul style="list-style-type: none">- ไม่ร้ายแรง (ม.92)- ร้ายแรง (ม.93)	<ol style="list-style-type: none">1. เลขานุการ ฯ พิจารณาในเบื้องต้น2. สั่งให้สืบสวน3. พิจารณา<ol style="list-style-type: none">3.1 กรณีไม่มีมูล ให้ยุติเรื่อง3.2 กรณีมีมูล<ul style="list-style-type: none">- ไม่ร้ายแรง (ม.92)- ร้ายแรง (ม.93)

การดำเนินการกรณี**มีมูล**ที่ควรกล่าวหาว่า

กระทำผิดวินัย**ไม่ร้ายแรง**

- สอบสวนเอง
- สั่งให้มีการสอบสวน
- * ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 45 วัน นับแต่พิจารณาว่ามีมูล

แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

- * ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ประธานคณะกรรมการ ได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้ง (ขอขยายได้)

- แจ้งข้อกล่าวหา
- สรุปพยานหลักฐาน
- รับฟังคำชี้แจง

การดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

การพิจารณาสั่งการของเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

1. กรณีไม่มีความผิด \longrightarrow สั่งยุติเรื่อง ทำคำสั่งเป็นหนังสือ + แจ้งผู้ถูกกล่าวหาทราบ
2. กรณีผิดวินัยไม่ร้ายแรง \longrightarrow สั่งลงโทษ ทำคำสั่งเป็นหนังสือ + แจ้งผู้ถูกกล่าวหาทราบ
3. กรณีผิดวินัยร้ายแรง \longrightarrow ดำเนินการทางวินัยร้ายแรง (ตั้งกรรมการ)

อำนาจการลงโทษวินัยไม่ร้ายแรง

1. ภาคทัณฑ์
 2. ตัดเงินเดือน ร้อยละ 2 หรือ 4
เป็นเวลา 1 , 2 หรือ 3 เดือน
 3. ลดเงินเดือน อัตราร้อยละ 2 หรือ 4
- * เงินที่ตัดหรือลด ถ้าไม่ถึง 10 บาท ให้ตัดทิ้ง*

การดำเนินการกรณี**มีมูล**ที่ควรกล่าวหาว่า กระทำความผิดวินัย**ร้ายแรง**

1. **แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย**
2. แจ้งคำสั่งแต่งตั้งให้คณะกรรมการสอบสวนและผู้ถูกกล่าวหาทราบ
3. **คณะกรรมการนัดประชุมครั้งแรกเพื่อวางแนวทางการสอบสวน**
4. คณะกรรมการรวบรวมพยานหลักฐาน
5. คณะกรรมการประชุมพิจารณาลงมติเพื่อแจ้งข้อกล่าวหา
6. **แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน**
7. คณะกรรมการประชุมพิจารณาลงมติเพื่อทำความเข้าใจในรายงานการสอบสวนและจัดทำรายงานการสอบสวน
8. รายงานการสอบสวนไปยังผู้สั่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณามีคำสั่ง

ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุหรือ

ผู้ที่ได้รับมอบหมายจาก

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

องค์ประกอบของคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ฯ (แบบ ดว.1)

1. ชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา
2. เรื่องที่กล่าวหา
3. ชื่อคณะกรรมการสอบสวน *

* ควรระบุแต่ชื่อของประธานกรรมการ และกรรมการ ไม่ต้องระบุตำแหน่งแต่ให้
แจ้งตำแหน่งไปพร้อมกับคำสั่ง ฯ พร้อมแจ้งสิทธิในการคัดค้านกรรมการ *

องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการ (ข้อ18)

องค์ประกอบ	คุณสมบัติ
<ol style="list-style-type: none">1. ประธานกรรมการ2. กรรมการอย่างน้อย 2 คน โดยให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ ฯ3. กรณีจำเป็น อาจตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ <ul style="list-style-type: none">•ผู้ช่วยเลขา ฯ จะแต่งตั้งจากลูกจ้างประจำหรือพนักงานราชการก็ได้*	<ol style="list-style-type: none">1. ประธาน ฯ ตำแหน่งตามที่ ก.ศ. กำหนด2. ต้องมีนิติกร / ผู้ได้รับปริญญาตรีทางกฎหมาย / ผู้ผ่านการฝึกอบรม ฯ / ผู้มีประสบการณ์ ฯ3. ต้องเป็นข้าราชการศาลยุติธรรม

การแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

แจ้งผู้ถูกกล่าวหา	แจ้งคณะกรรมการ
<ol style="list-style-type: none">1. ให้ลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบ + มอบสำเนาคำสั่ง2. ส่งไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ<ul style="list-style-type: none">- ในประเทศ เมื่อพ้น 7 วันถือว่า ทราบ- ต่างประเทศ เมื่อพ้น 15 วัน ถือว่าทราบ	<ol style="list-style-type: none">1. ประธาน ฯ ลงลายมือชื่อรับทราบ2. มอบสำเนาคำสั่ง + มอบเอกสาร หลักฐานเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา

การคัดค้านกรรมการสอบสวน

1. ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิคัดค้านคณะกรรมการสอบสวนภายใน 7 วัน
2. คัดค้านต่อผู้สั่งแต่งตั้ง ฯ
3. ผู้สั่งแต่งตั้ง ฯ แจ้งการคัดค้านไปยัง ประธานกรรมการ ฯ

และผู้ถูกคัดค้าน

4. ผู้สั่งแต่งตั้ง ฯ พิจารณาคำคัดค้าน ภายใน 15 วัน
 - 4.1 กรณีฟังไม่ได้ → ยกคำคัดค้าน → คำสั่งเป็นที่สิ้นสุด
 - 4.2 กรณีฟังได้ → ผู้ถูกคัดค้านพ้นจากกรรมการ → เปลี่ยนตัวกรรมการ
5. กรรมการที่ถูกคัดค้านต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่

เหตุในการคัดค้านกรรมการ

- เป็นผู้กล่าวหา / คู่หมั้น/ คู่สมรส
- เป็นญาติผู้กล่าวหา
- มีสาเหตุโกรธเคือง
- มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน
- รู้เห็นเหตุการณ์ในการกระทำความผิด
- เหตุอื่นซึ่งมีสภาพร้ายแรง

การรายงานเหตุอันอาจถูกคัดค้าน

กรรมการ ผู้สั่งแต่งตั้ง

- เป็นผู้กล่าวหา / คู่หมั้น/ คู่สมรส
- เป็นญาติผู้กล่าวหา
- มีสาเหตุโกรธเคือง
- มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน
- รู้เห็นเหตุการณ์ในการกระทำความผิด
- เหตุอื่นซึ่งมีสภาพร้ายแรง

การประชุมนัดแรก

เพื่อกำหนดแนวทางการสอบสวน จะได้ว่า

- จะสอบสวนเรื่องอะไร
- ควรจะต้องสอบใคร
- จะรวบรวมพยานหลักฐานอะไรบ้าง

*** ระยะเวลาการสอบสวนเริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการประชุมนัดแรก***

การประชุมพิจารณาของคณะกรรมการสอบสวน

- * กรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง
- * ต้องมีประธานกรรมการร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง
(กรณีประธานไม่อยู่ ให้เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธาน)
- * การลงมติถือเสียงข้างมาก
(หากเท่ากัน ประธาน ๆ ออกเสียงชี้ขาด)

การรวบรวมพยานหลักฐาน

1. พยานวัตถุ
2. พยานเอกสาร
3. พยานบุคคล
4. พยานผู้เชี่ยวชาญ

หลักเกณฑ์การรวบรวมพยานหลักฐาน

1. ห้ามบุคคลอื่นอยู่หรือร่วมทำการสอบสวน (ข้อ 26)
2. ให้สอบปากคำคราวละ 1 คน (ข้อ 30)
3. จำนวนกรรมการในการสอบปากคำ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง หากกึ่งหนึ่งมีมากกว่า 3 คน ให้กรรมการ 3 คน ทำการได้ (ข้อ 30)
4. ห้ามบุคคลอื่นอยู่ในที่สอบปากคำ เว้นแต่ทนายความหรือที่ปรึกษาทนายความของผู้ถูกกล่าวหา เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน (ข้อ 31)

หลักเกณฑ์การรวบรวมพยานหลักฐาน (ต่อ)

5. การลงชื่อในบันทึกถ้อยคำ และการแก้ไขข้อความ ห้ามลบ
ใช้วิธีขีดฆ่าและลงชื่อกำกับ (ข้อ 31)
6. ห้ามทำคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกหลวง บังคับหรือวิธีอื่นใดโดยมิชอบ
เพื่อจูงใจเพื่อให้ถ้อยคำ (ข้อ 33)
7. บันทึกการได้มาซึ่งพยานหลักฐานตามแบบ ดว 4 (ข้อ 34 ว.1)
8. พยานเอกสารให้ใช้ต้นฉบับ กรณีหาต้นฉบับไม่ได้ ใช้สำเนาที่รับรอง
โดยผู้มีอำนาจหน้าที่ หรือรับรองโดยกรรมการสอบสวน /พยานบุคคล

หลักเกณฑ์การรวบรวมพยานหลักฐาน (ต่อ)

9. พยานบุคคลที่ไม่มา/ไม่ยอมชี้แจง คณะกรรมการอาจพิจารณาตัดพยานได้
10. พยานที่อาจทำให้การสอบสวนล่าช้า /ไม่จำเป็น คณะกรรมการอาจพิจารณงดการสอบสวนได้
11. การสอบสวนพยานที่อยู่ต่างท้องที่ ประธานคณะกรรมการฯ ร้องขอไปยังผู้สั่งตั้ง ฯ เพื่อพิจารณาส่งประเด็น

การประชุมพิจารณาลงมติเพื่อแจ้งข้อกล่าวหา

1. องค์กรประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง
และไม่น้อยกว่า 3 คน
2. มติถือเอาเสียงข้างมาก
3. สาระ ทำผิดหรือไม่ หากผิดๆ กรณีใด

การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน

- กรณีประชุมพิจารณาแล้วลงมติว่ากระทำผิดวินัย
 1. แจ้งข้อกล่าวหา (ผิดกรณีใด) แบบ ดว.5
 2. สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (ระบุวันเวลา สถานที่ การกระทำ)
 3. ถามผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดหรือไม่
 - 3.1 รับสารภาพ → ทำรายงานการสอบสวน
 - 3.2 ปฏิเสธ → กำหนดวัน เวลา สถานที่ และวิธีการชี้แจง

วิธีการแจ้งข้อกล่าวหา

1. แจ้งโดยตรง มีหนังสือเรียกมาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหา
2. แจ้งทางไปรษณีย์เมื่อพ้น 15 วันถือว่าทราบ
3. กรณีไม่ยอมลงชื่อทราบ ๗ ให้กรรมการบันทึกไว้ + พยานลงชื่อไว้

กรณีพบเหตุเพิ่มเติมจากการสอบสวน

1. เหตุเพิ่มเติม

1.1 เห็นว่ากระทำผิดเรื่องอื่น (ข้อ 49)

1.2 เห็นว่าผู้อื่นร่วมทำผิดด้วย (ข้อ 50,51)

2. ประธานคณะกรรมการ ฯ รายงาน ผู้สั่งแต่งตั้ง ฯ

3. ผู้สั่งแต่งตั้ง ฯ พิจารณา แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

การประชุมพิจารณาลงมติ เพื่อทำความเข้าใจในรายงานการสอบสวน

1. องค์กรประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง**และ**ไม่น้อยกว่า 3 คน
2. มติถือตามเสียงข้างมาก
3. **สาระ**
 - ทำผิดหรือไม่
 - ผิดกรณีใด มาตราใด
 - สมควรได้รับโทษสถานใด /ลดหย่อนโทษ
 - มีเหตุให้ออกจากราชการ ม. 101 (6) (7)

การทำรายงานการสอบสวน

1. คณะกรรมการ ฯ ทำรายงานการสอบสวน (แบบ คว.)
เสนอ ผู้สั่งแต่งตั้ง ฯ
2. กรรมการทุกคนต้องลงชื่อในรายงานการสอบสวน กรณีมีเหตุจำเป็นลงชื่อไม่ได้ ให้ประธาน ฯ บันทึกเหตุไว้ และให้ประธาน ฯ ลงนามกำกับทุกหน้า
3. กรรมการทำความเห็นแย้งได้

ระยะเวลาการสอบสวน

1. ภายใน 120 วัน นับแต่วันที่มีการประชุมนัดแรก
2. ขอยกยเวลาได้ตามความจำเป็น
ครั้งละไม่เกิน 60 วัน
3. หากสอบสวนไม่เสร็จภายใน 180 วัน
ต้องรายงาน ก.ศ. เพื่อเร่งรัดการสอบสวน

การพิจารณาสั่งการของผู้สั่งแต่งตั้ง ฯ

เมื่อได้รับรายงานการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนแล้ว

1. ผู้สั่งแต่งตั้ง ฯ พิจารณาสั่งการ

2. กรณีไม่ถูกต้องครบถ้วน → สั่งแก้ไขให้ถูกต้อง

3. กรณีถูกต้องครบถ้วน → พิจารณามีคำสั่ง

3.1. กรณีไม่มีความผิด → สั่งยุติเรื่อง ทำคำสั่งเป็นหนังสือ + แจง
ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

3.2. กรณีผิดวินัยร้ายแรง → สั่งเรื่องให้ อ.ก.ศ. วินัย เมื่อ
อ.ก.ศ. วินัย มีมติอย่างไร ให้ผู้สั่งแต่งตั้ง สั่งตามตินั้น

อำนาจการลงโทษวินัยร้ายแรง

ปลดออก

ไล่ออก

การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ที่พ้นสภาพการเป็นข้าราชการ

พรบ. ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 100

1. มีการกล่าวหาเป็นหนังสือว่า ข้าราชการพลเรือน กระทำหรือละเว้นการกระทำใด ที่เป็นความผิดวินัยร้ายแรง ในขณะที่ยังมีสภาพเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญอยู่
2. มีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา อันมิใช่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือลหุโทษในขณะที่ยังมีสภาพเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญอยู่

การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ที่พ้นสภาพการเป็นข้าราชการ

3. ต่อมา ข้าราชการตามข้อ 1 หรือข้อ 2 พ้นจากสภาพข้าราชการ (ยกเว้นตาย) ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัย มีอำนาจดำเนินการสืบสวน/พิจารณาและดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้นต่อไปได้ เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ

4. แต่ผู้มีอำนาจ ๗ จะต้องเริ่มดำเนินการสอบสวน ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ข้าราชการผู้นั้นพ้นจากราชการ

(ดูว่ามีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยแล้วหรือไม่)

สรุปหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัย แก่ข้าราชการที่พ้นจากราชการไปแล้ว

1. ถูกกล่าวหา / ถูกฟ้องคดีอาญา/ต่องหาว่ากระทำผิด
อาญา ก่อนพ้นจากสภาพการเป็นข้าราชการ **และ**
2. ต้องเริ่มดำเนินการสอบสวนภายใน 180 วัน นับแต่
ข้าราชการผู้นั้นพ้นจากสภาพการเป็นข้าราชการ

ตัวอย่าง

นาย ก. ทุจريتต่อหน้าที่ ยักยอกเงินของทางราชการไป เมื่อ วันที่ 5 มกราคม 2557 นาย ก. ยื่นหนังสือลาออกจากราชการ โดยผู้บังคับบัญชา อนุมัติให้ลาออกจากราชการวันที่ 5 มีนาคม 2557 ต่อมามีการกล่าวหานาย ก. ต่อ ป.ป.ช. ว่านาย ก. ทุจريتต่อหน้าที่ จน ป.ป.ช. ได้สอบสวนและชี้มูลว่ามีความผิดวินัยร้ายแรง เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2557

**** กรณีดังกล่าว สามารถดำเนินการทางวินัยแก่นาย ก. ได้หรือไม่ ****

กรณีความผิดปรากฏชัดแจ้ง

กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง	กรณีความผิดวินัยร้ายแรง
<ul style="list-style-type: none">-รับสารภาพเป็นหนังสือ ต่อผู้บังคับบัญชา หรือ-ให้ถ้อยคำรับสารภาพ และมีบันทึกถ้อยคำรับสารภาพเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการสอบสวน	<p>ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า 15 วันโดยไม่กลับมาปฏิบัติราชการอีกเลย และ</p> <p>เลขาธิการ ฯ ได้ดำเนินการหรือสั่งให้สืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันควรกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือหนักกว่า โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก (ต้องถูกจำคุกจริงๆ) เว้นประมาทหรือลหุโทษ</p>
<p>จะไม่สอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้</p>	

การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย

ตามระเบียบ กศ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

พศ 2559

- 1 อุทธรณ์ต่อ กศ
- 2 ภายใน 30 วันนับแต่ทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง
- 3 กรณีทนายผู้มีสิทธิรับบำเหน็จตกทอด ยื่นอุทธรณ์ภายใน 90 วันนับแต่ทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง หรือ 1 ปี นับแต่วันถูกสั่งลงโทษ

สิ้นสุดการดำเนินการทางวินัย

